

KICK BOKS ANTRENÖRLERİNİN KARAR VERME VE DÜŞÜNME STİLLERİNİN İNCELENMESİ

* Dr. Murat TEKİN * Dr. Özden TAŞĞIN

* Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Özet

Bu çalışmanın amacı; kik boks antrenörlerinin karar verme ve düşünme stillerinin incelenmesidir. Çalışma grubunu; hakem ve antrenör gelişim seminerine katılan 59 kik boks antrenörü oluşturmaktadır. İlk olarak araştırmannın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak, Epstein ve Arkadaşları (1996) tarafından geliştirilen Türkçeye uyarlanması Buluş (2000) tarafından yapılan rasyonel-yaşantısal düşünme stilleri ölçeği ve Scott ve Burce (1995) tarafından geliştirilen Taşdelen (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan karar verme stilleri ölçeği araştırmaya katılan antrenörlere uygulanmıştır. Verilerin çözüm ve yorumlamasında Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis Testi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (Multiple Linear Regression) kullanılarak anlamlılık $P < 0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda; kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkenine göre rasyonel karar verme ve sezgisel karar verme, rasyonel düşünme ve sezgisel düşünme alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Mesleki kıdem yılı değişkenine göre ise sezgisel, bağımlı, anlık karar verme ve rasyonel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlişki düzeylerine baktığımızda; düşünme stilleri ile karar verme stillerinden rasyonel karar verme ve sezgisel karar verme alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kik boks antrenörü, Karar Verme Stili, Düşünme Stili

Abstract

ANALYSIS OF DECISION-MAKING AND THINKING STYLES OF KICKBOXING TRAINERS

The aim of this study was to analyze decision-making and thinking styles of kickboxing trainers. Fifty-nine kickboxing trainers who attended a referee and trainer development seminar were included in the study group.

The current data available in literature related to the aim of this study was systematically presented in the first section, thereby creating a theoretical framework for the topic. Afterwards, trainers were subjected to Rational Experiential Thinking Style Scale (Epstein et al., 1996; translated into Turkish by Buluş, 2000) and the Turkish version (translated into Turkish by Taşdelen, 2002) of Decision-Making Style Inventory developed by Scott & Bruce (1995).

Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis Test, and Multiple Linear Regression Analysis were used to analyze and interpretation of the data obtained. A value of $p < 0.05$ was considered significant. Statistical Package for Social Sciences (SPSS) was used in evaluating the data and finding the calculated figures.

The result of the present study showed that the educational level variables of the kickboxing trainers generated a significant difference between the sub-dimensions of rational and intuitive decision-making and rational and intuitive thinking. According to the occupational seniority, on the other hand, a meaningful difference was found between rational thinking and intuitive, dependent, and instant decision-making. With regard to the level of correlation, there was also a significant correlation found between the thinking styles and the sub-dimensions of rational and intuitive decision-making of the decision-making styles.

Keywords: Kickboxing Trainer, Decision Making Style, Thinking Style

Giriş

Her birey dünya ile ilişkisinde, onu algılamada, ideallerine ulaşmada ve sorunları çözmeye belirli yöntemler ve yaklaşımlar geliştirir. Bu süreçte birey, gerçeğin farklı yönlerine dikkat çeker, farklı türde verileri toplar, farklı şekilde verileri düzenler ve farklı yargısal sonuçlar çıkarır, farklı kararlara ulaşır ve bu kararları da farklı biçimlerde uygular (Buluş, 2000).

Harren (1979) bir mesleki karar verme stili modeli önermiştir. Üç stil tanımlamıştır: bağımlı, rasyonel ve sezgisel. Bağımlı karar vericiler kararlarının sorumluluklarını diğerlerine yansıtır. Zıt olarak, rasyonel ve sezgisel karar vericiler karar onları etkilediği için kişisel sorumlulukları olduğunu düşünürler. Ayrıca, rasyonel karar vericiler genellikle temkinli ve dikkatli bir yaklaşım izlerler. Sezgisel karar vericiler karar vermede diğerlerine göre daha hızlıdır ve temel doğrular için önsezilerini kullanırlar (Scott ve Bruce; 1995). Dunham ve Pierce (1989)'e göre karar verme sürecinde bireysel farklılıklar, karar hızı ile toplanan ve değerlendirilen bilgi miktarından kaynaklanır. Bireysel ve motivasyonel yüklemeler karar verme stillerini etkiler. Yüksek risk eğilimindeki kişiler hızlı karar verme eğilimindedirler. Karar verme sürecinde bilgi toplama ve değerlendirmeye daha az zaman harcarlar (Akt: Taşdelen, 2001).

Karar verme tanım olarak seçim davranışı olarak ifade edilmektedir. “Karar verme” ve “karar” tanımları birbirleriyle karıştırılmasına rağmen aralarında kesin olan bir fark vardır. Bu fark karar verme davranışının bir süreci sahip olmasıdır. Karar verme, genel anlamda, alternatifler arasından seçim yapmak olarak tanımlanmaktadır. Eğer seçilecek tek bir seçenek var ise karar vermeden bahsedilemez (Nas, 2006). Karar verme davranışının ortaya çıkabilmesi için 3 koşulun yerine gelmesi gerekmektedir: Karar verme

ihtiyacını ortaya çıkaran bir güçlüğün varlığı ve bu güçlüğün birey tarafından da hissedilmesi, güçlüğü giderecek birden fazla seçeneğin bulunması, bireyin seçeneklerden birine yönelme özgürlüğüne sahip olması. (Kuzgun, 1992)

Yönetim faaliyetlerinin özellikleri incelendiğinde, biri karar verme diğeri uygulama olmak üzere iki sürecin bulunduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi fikir ve yargı oluşturma; ikincisi ise icra (uygulama) terimleri ile ifade edilmektedir. Ayrıca, bu süreçlerin her aşamasının birtakım seçimler (tercihler) faaliyeti olduğu rahatlıkla gözlenebilmektedir. Kararın verildiği ortam belirsizlik ortamı ve risk ortamı olarak ikiye ayrılır (Yaralıoğlu, 2004).

Kararın ortamlarının büyüklüğü veya ilgilendirdiği çevre kararın kapsamını oluşturmaktadır. Karar verme, örgütlerin her düzeyinde gerçekleşmektedir. Karar vermenin gerçekleştirildiği ilk düzey, bireysel karar verme düzeyidir. Bu düzeyde birey, psikolojik tatmini çerçevesinde hareket etmektedir. Karar verme düzeyleri ise grup, örgütsel ve küresel karar verme şeklindedir (Nas, 2006).

Stil, bireyin becerilerini kullanmada ve bilgiyi işlemede tercih ettiği yol olarak tanımlanır. Bu açıdan stil kendi başına beceri ya da yetenek değil, becerileri kullanmada bireyin yaptığı tercih olarak düşünülür. Stilin bir tercih olarak tanımlanması, onun becerilerden farkının altını çizer. Çünkü beceriler kişinin bir şeyi yapabilirliği ile ilgiliyken, stiller, bireyin neyi, nasıl yapmayı tercih ettiği ile ilgilidir. Bu nedenle çeşitli stiller iyi ya da kötü değil, sadece farklıdır (Akbulut, 2006; Duru, 2004).

Düşünme, özel düşünme becerilerinin tümünden oluşan karmaşık bir süreçtir. Düşünme süreci, dış dünyadaki nesne ve olayları semboller haline çevirme olarak da tanımlanabilir. Bir başka görüşe göre, düşünmek, gerçeğin anlaşılması için gösterilen zihinsel etkinliktir. Bu tanımdan hareketle, düşünmenin, bilginin anlamlandırılması ve gerçeğin anlaşılmaya çalışılması için gösterilen çaba olduğu sonucuna varılabilir. Düşünme stilleri, bireylerin karşılaştıkları çeşitli problemlere, olaylara, olgulara ve değişkenlere karşı zihinsel süreçler sonucu sergilediği yaklaşım ve eğilimlerdir (Sünbül, 2004).

Düşünme stili, Sternberg tarafından bireyin becerilerini kullanmada tercih ettiği yol, yöntem; Sternberg ve Grigorenko tarafından ise bireylerin kendileri için daha çok kullanılabilir ve uygun buldukları bilgi işleme biçimi olarak tanımlanmıştır. Düşünme stili

kendi içinde bir beceri değil, daha çok bir tercihtir. Dolayısıyla iyi ya da kötü şeklinde sınıflandırılacak bir stilden değil, ancak farklılıklarından söz edilebilir. Bu nedenle, içinde bulunulan duruma, karşılaşılan probleme bağlı olarak ve zaman içinde kullanılan düşünme stili değişebilir (Buluş, 2000). Düşünme stilleri çoğunlukla çevrenin etkisiyle ortaya çıkmış olup gelişmeye açıktır. Birey yaşamının farklı safhalarında farklı düşünme stillerini daha ağırlıklı benimseyebilmektedir (Saracaloglu, ve Arkadaşları 2008).

Karar verme ve düşünme stilleri kavramı farklı uzmanlık alanlarından araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Karar verme sürecini anlama, sürecin öğelerini açıklama pratikteki faydaları nedeni ile önemlidir. Süreçteki bireysel farklılıkların önemli nedenlerinden biride karar verme stilleridir. Bu çalışmanın amacı; kik boks antrenörlerinin karar verme ve düşünme stillerinin incelenmesidir.

Materyal ve Metod

Araştırma Grubu

8-10 Haziran 2007 yılında yapılan hakem ve antrenör gelişim seminerine katılan 59 kik boks antrenörü oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak, Epstein ve Arkadaşları (1996) tarafından geliştirilen Türkçeye uyarlanması Buluş (2000) tarafından yapılan rasyonel-yaşantısal düşünme stilleri ölçeği ve Scott ve Burce (1995) tarafından geliştirilen Taşdelen (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan karar verme stilleri ölçeği araştırmaya katılan antrenörlere uygulanmıştır. Veri toplama araçlarının özellikleri aşağıda belirtilmiştir:

a- Karar Verme Stilleri Ölçeği

Karar Verme Stilleri Ölçeği, bireylerin karar verme sürecinde sorunlara yaklaşırken kullandıkları karar verme stillerindeki bireysel farklılıkları ölçmek amacıyla Scott ve Bruce (1995) tarafından geliştirilmiştir. Karar Verme Stili Ölçeği'nin 25 maddeli orijinal formu; rasyonel, sezgisel, bağımlı, kendiliğinden-anlık ve kaçınma karar verme stilleri ile beş alt boyut içeren bir yapı almıştır. Ölçek maddeleri; “kesinlikle katılmıyorum” (1),

“katılmıyorum” (2), “kararsızım” (3), “katılıyorum” (4), “kesinlikle katılıyorum” (5) şeklinde sıralanan likert tipi 5’li bir derecelemeye göre puanlanmaktadır.

b- Rasyonel-Yaşantısal Düşünme Stilleri Ölçeği (RYDSÖ)

RYDSÖ, insanların bilgi işlemede kullandıkları sezgisel-yaşantısal ve analitik rasyonel düşünme biçimlerinde gösterdikleri bireysel farklılıkları ölçmek amacıyla Epstein ve Arkadaşları (1996) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kuramsal temeli Bilişsel Yaşantısal Benlik Kuramı’ne dayanmaktadır. Kurama göre, insanlar birbirinden farklı ancak birbiriyle etkileşim içinde bulunan ve farklı süreçlerle işleyen iki tür bilgi işleme (rasyonel ve yaşantısal) sistemi kullanırlar (Epstein ve Arkadaşları, 1996).

RYDSÖ 31 madde ve iki alt ölçekten oluşmaktadır. Bunlardan biri rasyonel düşünmeyi ölçmektedir ve Cacioppa ve Petty (1982) tarafından geliştirilen orijinal Biliş Gereksinimi (Need for Cognition) Ölçeği’nden (45 madde) alınan 19 madde ile hazırlanan kısa Biliş Gereksinimi Ölçeği’dir. Bu ölçek, orijinali gibi, bireylerin bilişsel aktivitelerden hoşlanma ve bunlara katılma veya hoşlanmama ve bunlardan kaçınan düzeylerini ölçmektedir. Diğerisi ise 12 maddeden oluşan Sezgisel inanç (Faith in Intuition) alt ölçeğidir ve bireylerin bilgi işlemede ve eylemlerde bulunmada duygularına ve ilk izlenimlerine güvenme düzeyini ölçmektedir.

Ölçek maddelerine, "tamamen yanlış"tan "tamamen doğru"ya uzanan 5'li bir dereceleme üzerinden cevap verilmektedir. Biliş gereksinimi alt ölçeğinin maddeleri tersten puanlanmaktadır. Sezgisel inanç alt ölçeğinin bütün maddeleri olumlu yönde ifade edildiğinden, puanlama tamamen yanlış (1), kısmen yanlış (2), tarafsızım (3), kısmen doğru (4), tamamen doğru (5) şeklinde yapılmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözüm ve yorumlamasında Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis Testi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (Multiple Linear Regression) kullanılarak anlamlılık $P < 0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kik boks Antrenörlerinin Karar Verme Stilleri Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

		N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Rasyonel karar verme	Lise	34	26,97	917,00	322,000	0,043
	Lisans	25	34,12	853,00		
Sezgisel karar verme	Lise	34	27,15	923,00	328,000	0,034
	Lisans	25	33,88	847,00		
Bağımlı karar verme	Lise	34	28,97	985,00	390,000	0,590
	Lisans	25	31,40	785,00		
Kaçıngan karar verme	Lise	34	31,59	1074,00	371,000	0,405
	Lisans	25	27,84	696,00		
Anlık karar verme	Lise	34	30,91	1051,00	394,000	0,633
	Lisans	25	28,76	719,00		

Tablo 1’de görüldüğü gibi; eğitim durumu değişkenine göre kik boks antrenörlerinin karar verme stillerini gösteren Mann-Whitney U Testi sonuçları incelendiğinde;

Eğitim durumu değişkeni ile rasyonel karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin rasyonel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=26,97$) iken eğitim durumu lisans olan kikboks antrenörlerinin rasyonel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=34,12$) dir.

Eğitim durumu değişkeni ile sezgisel karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin sezgisel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=27,15$) iken eğitim durumu lisans olan kik boks antrenörlerinin sezgisel karar verme stillerinin sıra ortalaması($\bar{X}=33,88$) dir.

Eğitim durumu değişkeni ile bağımlı karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Eğitim durumu değişkeni ile kaçingan karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Eğitim durumu değişkeni ile anlık karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 2: Eğitimi Durumu Değişkenine Göre Kick boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerini Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

		N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Rasyonel düşünme	Lise	34	26,88	914,00	319,000	0,041
	Lisans	25	34,24	856,00		
Sezgisel düşünme	Lise	34	28,07	954,50	359,500	0,031
	Lisans	25	32,62	815,50		

Tablo 2’de görüldüğü gibi; eğitim durumu değişkenine göre kick boks antrenörlerinin düşünme stillerini gösteren Mann-Whitney U Testi sonuçları incelendiğinde;

Eğitim durumu değişkeni ile rasyonel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kick boks antrenörlerinin rasyonel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=26,88$) iken eğitim durumu lisans olan kick boks antrenörlerinin rasyonel düşünme stillerinin sıra ortalaması($\bar{X}=34,24$) dir.

Eğitim durumu değişkeni ile sezgisel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kick boks antrenörlerinin sezgisel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=28,07$) iken eğitim durumu lisans olan kick boks antrenörlerinin sezgisel düşünme stillerinin sıra ortalaması($\bar{X}=32,62$) dir.

Tablo 3: Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre Kick Boks Antrenörlerinin Karar Verme Stillerini Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	Sıra ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı fark
Rasyonel karar verme	1-9 yıl	32	30,52	2	1,175	0,556	Yok
	10-18 yıl	19	27,16				
	19-28 yıl	8	34,69				
Sezgisel karar verme	1-9 yıl	32	31,25	2	3,019	0,021	2-3
	10-18 yıl	19	25,05				
	19-28 yıl	8	36,75				
Bağımlı karar verme	1-9 yıl	32	28,53	2	2,293	0,031	1-3
	10-18 yıl	19	28,89				
	19-28 yıl	8	38,50				
Kaçıngan karar verme	1-9 yıl	32	30,77	2	0,403	0,818	Yok
	10-18 yıl	19	28,00				
	19-28 yıl	8	31,69				
Anlık karar verme	1-9 yıl	32	29,50	2	2,186	0,335	3-2
	10-18 yıl	19	27,47				
	19-28 yıl	8	38,00				

Tablo 3’de görüldüğü gibi; mesleki kıdem yılı değişkenine göre kick boks antrenörlerinin karar verme stillerini gösteren Kruskal-Wallis Testi sonuçları incelendiğinde; mesleki kıdem yılı değişkenine göre kick boks antrenörlerinin rasyonel karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır [$P>.05$].

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kick boks antrenörlerinin sezgisel karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır [$P<.05$]. grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında; en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kick boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=36,75$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kick boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=25,05$) dır.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kick boks antrenörlerinin bağımlı karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır [$P<.05$]. grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında; en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kick boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=28,89$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kick boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=38,50$) dır.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin kaçınan karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır [$P>.05$].

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin anlık karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır [$P<.05$]. grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında; en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=38,00$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=27,47$) dir.

Tablo 4: Mesleki Kıdem Yılı Değişkenine Göre Kik Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerini Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		n	Sıra ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı fark
Rasyonel düşünme	1-9 yıl	32	27,20	2	3,370	0,045	1-2
	10-18 yıl	19	35,95				
	19-28 yıl	8	27,06				
Sezgisel düşünme	1-9 yıl	32	29,08	2	1,085	0,581	Yok
	10-18 yıl	19	29,08				
	19-28 yıl	8	35,88				

Tablo 4’de görüldüğü gibi; mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin karar verme stillerini gösteren Kruskal-Wallis Testi sonuçları incelendiğinde; mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin rasyonel düşünme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır [$P<.05$]. grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=35,95$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 1-9 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=27,20$) dir.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin sezgisel düşünme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır [$P>.05$].

Tablo 5: Kik Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerinin Karar Verme Stillerinden Rasyonel Karar Verme Alt Boyutunu Açıklama Gücü

	B	SHB	β	t	p	İkili- r-	Kısmi - r-
Sabit	13,025	5,969	-	2,182	0,033	-	-
Rasyonel düşünme	1,776	0,079	0,033	0,224	0,824	-0,085	0,030
Sezgisel düşünme	0,124	0,072	0,253	1,722	0,050	0,237	0,224

R=0,239 R²=0,057 F=1,697 p=0,049

Tablo 5 incelendiğinde; kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden rasyonel karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde; rasyonel karar verme stillerinin sezgisel düşünme stilleri üzerinde etkili bir yordayıcı olduğu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 6: Kik Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerinin Karar Verme Stillerinden Sezgisel Karar Verme Alt Boyutunu Açıklama Gücü

	B	SHB	β	t	p	İkili- r-	Kısmi -r-
Sabit	6,761	5,172	-	1,307	0,196	-	-
Rasyonel düşünme	7,498	0,069	0,156	1,089	0,281	-0,008	0,144
Sezgisel düşünme	0,153	0,062	0,351	2,447	0,018	0,278	0,311

R=0,311 R²=0,097 F=2,996 p=0,048

Tablo 6 incelendiğinde; kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden sezgisel karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde; sezgisel karar verme stillerinin sezgisel düşünme stilleri üzerinde etkili bir yordayıcı olduğu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 7: Kik Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerinin Karar Verme Stillerinden Bağımlı Karar Verme Alt Boyutunu Açıklama Gücü

	B	SHB	β	t	p	İkili- r-	Kısmi -r-
Sabit	9,397	4,924	-	1,908	0,061	-	-
Rasyonel düşünme	2,129	0,066	0,048	0,325	0,747	-0,038	0,043
Sezgisel düşünme	7,437	0,059	0,186	1,250	0,216	0,164	0,165

R=0,169 R²=0,029 F=0,824 p=0,444

Tablo 7 incelendiğinde; kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden bağımlı karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

Tablo 8: Kik Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerinin Karar Verme Stillerinden Kaçınan Karar Verme Alt Boyutunu Açıklama Gücü

	B	SHB	β	t	p	İkili -r-	Kısmi -r-
Sabit	11,833	5,911		2,002	0,050		
Rasyonel düşünme	-6,606	0,079	-0,001	-0,008	0,993	-0,039	-0,001
Sezgisel düşünme	3,793	0,071	0,080	0,531	0,597	0,081	0,071

R=0,081 R²=0,006 F=0,183 p=0,833

Tablo 8 incelendiğinde; kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden kaçınan karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 9: Kick Boks Antrenörlerinin Düşünme Stillerinin Karar Verme Stillerinden Anlık Karar Verme Alt Boyutunu Açıklama Gücü

	B	SHB	β	t	p	İkili -r-	Kısmi -r-
Sabit	16,477	5,462		3,017	0,004		
Rasyonel düşünme	-9,606	0,073	-0,192	-1,321	0,192	-0,253	-0,174
Sezgisel düşünme	5,938	0,066	0,131	0,900	0,372	0,220	0,119

R=0,278 R²=0,077 F=2,342 p=0,105

Tablo 9 incelendiğinde; kick boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden anlık karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma ile kik boks antrenörlerinin karar verme ve düşünme stilleri incelenmiştir. Çalışma ile ulaşılan sonuçlar ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

Kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkeni ile rasyonel karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin rasyonel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=26,97$) iken, eğitim durumu lisans olan kik boks antrenörlerinin rasyonel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=34,12$) dir. Bu sonuçlar bize; eğitim durumu lisans olan antrenörlerin alternatifleri mantıklı değerlendirdiği ve herhangi bir durum karşısında temkinli ve dikkatli bir yaklaşım izledikleri ortaya çıkarmıştır.

Kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkeni ile sezgisel karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda;

eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin sezgisel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=27,15$) iken, eğitim durumu lisans olan kick boks antrenörlerinin sezgisel karar verme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=33,88$) dir. Bu sonuçlar bize; eğitim durumu lisans olan antrenörlerin önsezi ve duygulara güveninin tam olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkeni ile bağımlı karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlar bize eğitim durumu değişkeninin bağımlı karar verme stillerini etkilemediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Eğitim durumu değişkeni ile kaçınan karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu bulgu Avşaroğlu (2007)'nin çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Eğitim durumu değişkeni ile anlık karar verme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkeni ile rasyonel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin rasyonel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=26,88$) iken, eğitim durumu lisans olan kik boks antrenörlerinin rasyonel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=34,24$) dir. Bu sonuçlar bize; eğitim durumu lisans olan antrenörlerin becerileri kullanmada, rasyonel ve yaşantısal inançlara sahip olmada farklı olduklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgu Zhang (2005), Shiloh ve Shefer (2004) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkeni ile sezgisel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Ortalama değerlere baktığımızda; eğitim durumu lise olan kik boks antrenörlerinin sezgisel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=28,07$) iken, eğitim durumu lisans olan kik boks antrenörlerinin sezgisel düşünme stillerinin sıra ortalaması ($\bar{X}=32,62$) dir. Bu sonuçlara göre; eğitim durumu lisans olan antrenörlerin çabuk sonuca gitmeyi gerektiren işlerde ve iş bitirici durumlarda etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Sporcunun uygulanmakta olan taktiğe uygun olmayan bir harekette bulunarak sayı kazandıramaması durumunda antrenörün iyi bir oyuncuyu görünen bir neden olmaksızın değiştirmesi gibi sezgisel düşünme yeteneği ile açıklanabilir. Bu bulgu; Shiloh ve Shefer (2004)'ün çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin rasyonel karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($P>.05$).

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin sezgisel karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($P<.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması, mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=36,75$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=25,05$) ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bize mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan antrenörlerin karar vermede diğerlerine oranla daha hızlı ve temel doğrular için önsezilerini kullanmada etkili olduğunu ortaya çıkmaktadır.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin bağımlı karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($P<.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=28,89$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=38,50$) ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bize; mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan antrenörlerin başkalarının öneri ve yönergelerini değerlendirmede etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu; Izgar (2003) ve Kuzgun (1993)'un çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin kaçınan karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($P>.05$) Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin anlık karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($P<.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=38,00$) ortaya çıkarken en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=27,47$) ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bize; mesleki kıdem yılı 19-28 yıl arasında olan antrenörlerin karar durumlarında probleme yaklaşımlarında, kendine güven duymalarında ve anlık karar vermelerinde etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Oyuncu, yarışma devam ederken bulunduğu pozisyon içerisinde hedefi, kendi durumunu, takım arkadaşlarının ve rakibin durumunu süratle değerlendirerek doğru hareket etmek zorundadır. Antrenör ise, yapılan

her hatayı veya olası durumları daha uygun hareketleri dışarıdan kolaylıkla gözleyip anlık olarak karar vermek zorundadır.

Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin rasyonel düşünme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($P<.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=35,95$) ortaya çıkarken, en düşük sıra ortalamasının mesleki kıdem yılı 1-9 yıl arasında olan kik boks antrenörlerinin olduğu ($\bar{X}=27,20$) ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bize mesleki kıdem yılı 10-18 yıl arasında olan antrenörlerin akla ve mantığa dayalı ve kendilerini gerçekleştirme aşamasında etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Mesleki kıdem yılı değişkenine göre kik boks antrenörlerinin sezgisel düşünme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($P>.05$).

Kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden rasyonel karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde; rasyonel karar verme stillerinin sezgisel düşünme stilleri üzerinde etkili bir yordayıcı olduğu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bireysel farklılıklar karar hızı ile toplanan ve değerlendirilen bilgi miktarından kaynaklanır. Bireysel ve motivasyonel yüklenmeler karar verme ve bir sorun karşısında çabuk ve doğru kararlar vermesini etkiler. Bu bulgu; Özmutlu ve Arkadaşları (2008), Balkıs (2006), Bernardo ve Arkadaşları (2002), Grigorenko ve Stenberg (1997) ve Epstein ve Pacini (1999) yaptığı çalışmayla paralellik göstermektedir.

Kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden sezgisel karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde; sezgisel karar verme stillerinin sezgisel düşünme stilleri üzerinde etkili bir yordayıcı olduğu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bir problemin varlığını ortaya koyarken, çözüm yollarını geliştirirken ve bunlardan birini seçerken, bilimsel bir çabada bulunmaksızın, yalnızca tecrübeden, görmüş geçirmişlikten ve sezgiden faydalanılması, karar almaya sezgisel olarak yaklaşıldığını gösterir. Ve sezgileriyle düşünen birey hipotezlere çabuk bir şekilde

ulaşabilir. Bu bulgu Tekin ve Arkadaşları (2008) ve Tinsley, ve Arkadaşları (2002)'nin çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden bağımlı karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden kaçıngan karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Kik boks antrenörlerinin düşünme stillerinin karar verme stillerinden anlık karar verme alt boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Bu alışmamızda kik boks antrenörlerinin kararlarında neyi temel alarak nasıl karar verdiği, hangi karar verme ve düşünme stillerine sahip olduğu araştırılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre kik boks antrenörlerinin eğitim durumu değişkenine göre rasyonel karar verme ve sezgisel karar verme, rasyonel düşünme ve sezgisel düşünme alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Mesleki kıdem yılı değişkenine göre ise sezgisel, bağımlı, anlık karar verme ve rasyonel düşünme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlişki düzeylerine baktığımızda; düşünme stillerinin karar verme stillerinden rasyonel karar verme ve sezgisel karar verme alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Karar verme ve akıl yürütmeye ilişkin becerilerin etkin olduğu düşünme stillerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi antrenörlerin düşünsel yapısının geliştirilmesi bakımından oldukça önemlidir. Düşünme stillerinin öğrenme-öğretme ortamında işe koşulması; bireysel yeteneklerin ortaya çıkarılmasına katkı sağlar ve bireylerin öğrenme biçimlerini tanımalarına yardım eder.

KAYNAKLAR

- 1) Akbulut, E.(2006). *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Düşünme Stil Profilleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Ün. Eğt. Fak. Denizli.
- 2) Avşaroğlu, S. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Tutumları, Karar Vermede Özsayı Ve Karar Verme Stillerinin Benlik Saygısı Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- 3) Bernardo, A. B. I.; Zhang, L. F., & Callueng, C.M. (2002). Thinking styles and academic achievement among Filipino students. *The Journal of Genetic Psychology*, 163 2, 149- 163.
- 4) Buluş, M. (2000). *Öğretmen adaylarında yüklem karmaşıklığı, düşünme stilleri ve bilişsel tutarlılık tercihi ilişkisinin akademik başarı ve bazı psikososyal değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- 5) Dunham, R.B. & Pierce, J.L. (1989). *Managemet.*, Scott, Foresman. Company: London.
- 6) Duru, E. (2004). Düşünme Stilleri: Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve. *Eğitim Araştırmaları*, Sayı 14.
- 7) Epstein,S.; Rosemary, P; Denes, V.R & Harriet, H.(1996). Individual Differences In Intuitive Experiential and Analytical Rational Thinking Styles. *Journal of Personlity and Social Psychology*. Volume 63(4), 553-554 (October 1996).
- 8) Epstein, S., & Pacini, R.(1999). The Relation of Rational and Experiential Information Processing styles to Personality, Basic Beliefs and Ratiobias Phenomen. *Journal of Personality and Social Psychology*. Volume 76(6), 972-987 (June).
- 9) Grigerenko, E.L., & Stenrberg, R.J. (1997). Styles of Thinking on Performance In Managment Education. *Expectional Children*. Vol. 63 (4), 36-45 (July)
- 10) Izgar, G. (2003). *Okul Yöneticilerinin Karar Verme Stratejileri ve Yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya
- 11) Kuzgun, Y. (1992). *Karar Stratejileri Ölçeği: Geliştirilmesi ve Standardizasyonu*. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları 22-25 Eylül 1992 Ankara Hacettepe Üniversitesi 161-170
- 12) Nas, S. (2006). *Gemi Operasyonlarının Yönetiminde Kaptanın Bireysel Karar Verme Süreci Analizi Ve Bütünleşik Bir Model Uygulaması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı. İzmir.
- 13) Özmütlu, İ., Tekin, M. ve Arslanoğlu, E. (2008). *Kayak Antrenörlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Karar Verme Ve Düşünme Stillerinin İncelenmesi*. I. Dünya Adli Bilimler ve Spor Kongresi 27-30 Kasım 2008, Gazi Üniversitesi Ankara.
- 14) Saracaloglu, A. S., Yenice N, ve Karasakaloglu, N. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Düşünme Stillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*. Volume 1/5 Fall
- 15) Scott, S.G., & Bruce, R.A. (1995). Decision Making Style, The Development of A New Measure. *Educational and Psychological Measurement*. Vol.55 No.5. 818-831 (March 1995)
- 16) Shiloh, S., & Sheffer, M.S. (2004) Structure Of Difficulties İn Mate-Selection Decisions And Its Relationship To Rational And İntuitive Cognitive Styles. *Personality and Individual Differences*, Volume37(2), Issue 2, 259-273 (February 2004)
- 17) Sünbül, A.M. (2004). Düşünme Stilleri Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirliği. *Eğitim ve Bilim*, Cilt 29, sayı 132 (25-42).

- 18) Taşdelen, A. (2001). Öğretmen Adaylarının Bazı Psiko Sosyal Değişkenlere Göre Karar Verme Stilleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Yıl:2001 Sayı:10 40
- 19) Taşdelen, A. (2002). *Öğretmen Adaylarının Farklı Psiko Sosyal Değişkenlere Göre Karar Verme Stilleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- 20) Tekin, M., Özmutlu, İ., ve Erhan, S. E. (2008). *Özel Yetenek Sınavlarına Katılan Öğrencilerin Karar Verme ve Düşünme Stillерinin İncelenmesi*. 10. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi 23-25 Ekim 2008, Bolu
- 21) Tinsley, H.E.A., Diana, J.T. & James R.(2002). Psychological Type, Decision- Making Style, And Reactions To Structured Career Interventions. *Journal Of Career Assessment*. 10, 2: 258- 280.
- 22) Yaraloğlu, K. (2004). *Uygulamada Karar Destek Yöntemleri*. İzmir: İlkem Ofset.
- 23) Zhang, L.F.(2005). Validating The Theory Of Mental Self-Government In A Non Academic Setting. *Personality And Individual Differences*. Volume 38, Issue 8, 1915-1925 (June 2005).